

500. GOGINA OD TISKANJA JUDITE MARKA MARULICA

luni, 28 iunie 2021

Hrvatski sabor donio je odluku da od 22. travnja 2021. godine do 22. travnja 2022. godine bude proglašena godina Marka Marulića.

U enici i nastavnici znaju tko je Marko Marulić, ali moramo i naše čitatelje upoznati s ovim velikanom hrvatske i europske književnosti.

Marko Marulić poznat je kao otac hrvatske književnosti. Pripadao je splitskom humanističkom krugu a tu je titulu dobio upravo zbog epe Judita. To je prvi književni ep, prva knjiga napisana na hrvatskom jeziku. Marulić ju je napisao narodnim jezikom kako bi je razumio i običan puk, obični ljudi. Smatrao je da je ovu biblijsku priču važno prenijeti široj publici, što se moglo jedino ako je napisana narodu razumljivim jezikom.

Marko Marulić (1450.-1524.), rođen je u Splitu u splitskoj plemićkoj obitelji. Otac Nikola Petar bio je patricij i gradski odvjetnik, a majka se zvala Dobrica. Imao je čak sedmero braće i sestara. U Splitu je stekao vrlo široko osnovno obrazovanje, a pravo je studirao u talijanskom gradu Padovi. Bivio se odvjetništvom u Splitu i obavljao je sudačku službu. Bio je također aktivan u pomaganju hrvatskim knezovima koji su ratovali s Turcima. Povremeno je i putovao u Veneciju i Rim, a neko je vrijeme boravio i na otoku Šolti. Pronađeni su podaci da se bavio slikarstvom, arheologijom, proučavao je povijest Splita i Solina te razne crkvene spise. Postoje podaci da je nakon navršene četrdesete godine otišao iz rodnog Splita na Šoltu, ali nakon dvije godine se ponovo vratio u Split. Tamo je i umro.

Pisao je djela uglavnom religiozne tematike, kao npr. "Pouke za čestit život s primjerima svetaca";.

Ep Judita napisan je 1501., ali tiskan tek 1521. godine. Marulić je nakon Judite svoja djela pisao i na hrvatskom i latinskom jeziku, ali je većina njegovih djela napisana na latinskom jeziku. Zahvaljujući svojim književnim djelima bio je poznat u cijeloj Europi. Zaslužan je za razvoj hrvatske književnosti i jezika, te za hrvatsku kulturu i umjetnost općenito. Ep Judita sastoji se od 6 pjevanja i pisana je dvostruko rimovanim dvanaestercem koji je u vrijeme renesanse bio najrasprostranjeniji stih. Njegova građa je preuzeta iz starozavjetne Knjige o Juditi, a oblikovan je na temelju hrvatske i antičke tradicije.

Radnja se odvija u gradu Betuliji koji se pokušava obraniti od napada Holofernove vojske. Holoferno je bio veliki vojskovođa koji je pokušavao osvojiti našu državu, no prvi put nailazi na otpor kod Betulije. Judita, koja predstavlja Marulićev kršćanski svjetonazor, uspijeva spasiti rodni grad Betuliju od Holoferna koji predstavlja sve negativne ljudske osobine, i tako postaje heroj djela. Judita kao lik je opisana kao savršena žena Marulićeva vremena. Ona je skromna, bogobojažna, pravedna i izuzetno lijepa. Udovica je i iako bi mogla imati kojeg god želi muškarca, ona se ipak potpuno predala služenju Bogu. Svoje sari koristi jedino kako bi spasila svoju zemlju. Marulić je ovim djelom htio pokazati važnost vjere, koja uvijek vodi na pravi put, daje mu hrabrost i snagu kada god je to uvijek potrebna. I sam pisac, Marko Marulić, molio je Boga da ga prosvjetli dok piše knjigu o Juditi.

Maria Lacchici